

ג' סיון תשפ"ה \ גיליון 430

בְּמִדְבָּר - בְּמִדְבָּר הַפְטָרָה :

"וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"
{ הוֹשֵׁעַ ב' }

לרפואה שלמה

מיטלי בת עליזה
טליה אסתר בת אלינור
רחלי בת הניה .
רבקה בת ביתיה
ינון יהודא חי בן ורד רוזה
אפרים יהודא בן רייזל
אנט יעל בת עזיזה

השבת פרשת במדבר. בסייעתא דשמיא פותחים אנו את הספר הרביעי מתוך חמשת חומשי התורה - במדבר הנקרא גם: "חומש הפקודים". שם הספר נקרא על שם הפרשה הראשונה, הנפתחת בפסוק: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר סִינִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד..." הספר מתאר את התמודדויות של בני ישראל במדבר סיני עד הגעתם לארץ ישראל. כהכנה לדרך הארוכה, מנה אותם משה, סדרם לפי שבטים, לפי דגלים, ולפי מחנות. לעולם תיקרא פרשת במדבר בסמוך ממש לחג השבועות. כפי המובא בשולחן ערוך: "ולעולם קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת" (או"ח, תכ"ח). אם כך מחייב הדבר קשר בין הפרשה לבין החג. שם הספר, ושם הפרשה "במדבר", נובע מן הדבר שהתורה מדגישה: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני", למרות שברור שכל הדברות דיבר ה' עם משה במדבר. בא הדבר לרמז על הקשר בין המדבר לתורה. **דרשו חז"ל:** "בשלשה דברים ניתנה תורה: **במדבר, ובאש, ובמים.** מה אלו חינם לכל באי העולם, אף אלו חינם לכל באי העולם" (מכילתא, פ' יתרו). דהיינו, שאדם המפקיר את עצמו על דברי תורה, ומשים "עצמו כמדבר זה שהכול דשין בו, תלמודו מתקיים בידו. ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו" (ערכין, נ"ד). חז"ל מדגישים תכונה נוספת שיש להליכה של בני ישראל במדבר לקבלת התורה: עם ישראל הלך בביטחון גמור בהקב"ה שידאג להם למזון ומים ובתקווה להגיע אל הארץ. המשמעות של הביטחון והאמונה הזו היא אבן דרך ללומד המתחיל, אם ילמד לשם שמים מבלי דאגה שאולי לא יצליח הרי שתלמודו מובטח בידו... וכשם שהגיעו ישראל לארץ עד שהקב"ה אומר: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיה ב'). כך אותו אדם היגע בתורה ללא "חישובים" אלא לומד כי זו הדרך שה' רוצה הרי שה' זוכרו ומובטח שיגיע אף הוא אל היעד הנכסף ודברי התורה יאירו לו... זאת ועוד הניווט במדבר השומם אינו מצריך כוח גופני אלא חכמה ותבונה, כך גם התורה כפי שנאמר: "ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, אשר ישמעון את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים, ד'). על חכמת היהודי אל מול הגוי **מספרים בתור מליצה:** על יהודי שנסע ברכבת, ואכל דגים מלוחים. חתך את ראשי הדג, עטפם בחתיכת נייר כדי לזרוק אותם. ראה אותו גוי אחד, ושאל אותו לפרש מעשיו: "מה אתה עושה עם ראשי הדג?" היהודי החליט להתל בו וענה: "זה לא כל כך פשוט.. והלא ודאי ידוע לך, שאנחנו היהודים חכמים גדולים וחכמתנו באה לנו כתוצאה מאכילת ראשי הדג..." שאל הגוי: אם כך אתה מוכרח למכור לי אותם?" אמר לו היהודי: בבקשה, רק אם תיתן לי מאה דולר לכל ראש". שמח הגוי על המציאה וקנה את כל ראשי הדג, והחל לאכול ראש דג אחד, בעוד עצמות הדג בין שיניו. פנה הגוי אל איש שיחו ואמר לו: איזה טיפש אני. במקום לקנות ממך ראש דג במאה דולר, יכולתי לקנות אצל הדייג דג שלם בעשרה דולר!" ענה לו היהודי: "אהה.. אני רואה שזה מתחיל לעבוד... אתה רואה בעצמך שמאכילת ראש הדג התחלת להבין..." יהי רצון שנשכיל להבין לשמוע ללמוד וללמד ויתקיים תלמודינו בידנו...אמן. **שבת שלום ומבורך.**

פתגם השבוע

"אין יהודי בודד בעולם.
כי לכל מקום שהולך
בורא עולם איתו"
{ הבעל שם טוב }

היכוננו היכוננו!

ליום עיון ומסורת

לרגל חג השבועות שיתקיים
א"י"ה ביום חמישי
ב' סיוון 29.05
בבסיס יהודאי ירושלים
בהשתתפות רבנים ומרצים
ברוכים תהיו.

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו תם	צאת שבת	כניסת השבת	ירושלים
20:57	20:21	19:03	תל אביב
20:55	20:24	19:20	חיפה
20:58	20:25	19:15	באר שבע
20:55	20:21	19:20	אילת
20:48	20:16	19:04	

לזרע של קיימא. אמן.
שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

" היחוס "

" אור החיים הקדוש "

' מעלת וזכות הייחוס '

" וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי וַיְתִילְדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה לְגִלְגָּלָתָם: " {פרק א. י"ח}

רבינו האור החיים הקדוש: מביא את דברי ה'מדרש' וזה לשונו: 'בשעה שקיבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקדוש ברוך הוא, אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאים'. ובה מפרש רבינו הקדוש את לשון הפסוק 'שאו את ראש' שהוא מלשון מעלה וחשיבות, שמכיוון שהקדוש ברוך הוא בא להשרות שכינתו בישראל, והוא מקפיד על מי שחסר יחוס, שאינו יודע לאיזה משפחה הוא שייך, לכן ציווה על בני ישראל שיביא כל אחד הספר ושושלת הייחוס שלו.

וזה לשון קודשו: 'כי יקפיד ה' על הייחוס ויושפל כל החסר ספר איקונין [-יחוס], לזה כשבא ה' לצוות לפקוד בני ישראל, קדם לומר 'שאו', לשון נשיאות ורוממות, למצוא לכל אחד ספר איקונין, מה שאין כן באומות העולם'. עכ"ל.

מוסיף רבינו הקדוש, שאכן בני ישראל הצליחו כולם ביום אחד לברר את הייחוס שלהם, שלא היה בהם חס ושלום זנות וממזרות, ואילו אומות העולם ניסו וטרחו לברר את הייחוס שלהם, אך לא הצליחו, ולכן נתקברו בני ישראל בחיבה יתירה למקום ברוך הוא.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק **"וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי וַיְתִילְדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה לְגִלְגָּלָתָם"**, ולכאורה בשביל מה מוזכר התאריך כאן, אלא בא להודיע שהצליחו באותו היום שמנאם משה רבינו, להגיע ליחוס שלהם בלי טרחא.

וזה לשון קודשו: 'יודיע הכתוב כי ביום עצמו נקהלו היהודים על הדבר, והדבר יגיד שכל אחד היה לו יחוסו אצלו בלא טורח הראיה והעדויות, גם שבו ביום הוכרו הייחוסין של כולן'. עכ"ל קודשו.

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א – יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

חז"ל הפליגו מאוד בשבח המחנות במדבר. כאשר חנו בצורה מתוזמנת ומסודרת להפליא: דגל מחנה יהודה... דגל מחנה ראובן... וכן מחנה אפרים ומחנה דן. ולכל שבט ושבט דגל משלו, גם בצבע שונה, וגם מעוטר בציור אופייני משלו: דגל שבט יהודה עם דמות אריה, של שבט אשר מצויר בעץ, וכן כולם. עליהם אומר שלמה המלך בשיר השירים: "ודגלו עלי אהבה". וכמובן שהצבעים ודגמים אינם באופן אקראי – לא מקרי בלבד. אלא הינם על פי **ייחודיות** השבטים. לכל שבט יש את **המעלה ואפיון המיוחד דווקא לו**. התכונות המיוחדות של שבט יששכר למשל, בלימוד והתעלות תמידית בלימוד התורה, לעומת המיוחדות של שבט זבולון במסחר, ופעולות מניבות רווחים. וכמו שיש דגלים בצבעים ססגוניים, כך המסוגלות של כל שבט שונה משאר השבטים. וכשם שלא ניתן **לחמוד** את צבע הדגל של האחר... או את הציור שעל הדגל, כך לא ניתן להשוות בין האישים, ודי למבין! מאוד מצוי שבני אדם עורכים השוואות – לפחות במחשבה... בין פלוני לפלוני, וזה חבל. כי במקום לשמוח במה שיש, סובלים ממה שאין, ולצער יש יותר 'אין', מאשר 'יש'... וכאשר חלילה גם מביעים זאת בקול: "חבל שאתה לא כמו..." "אם גם את היית כמו..." והבעיה מקבלת משנה תוקף, כאשר זה הופך להיות "תחביב". ואז, מחפשים את המעלות של כולם, באיש אחד! למרות שלכל אותם 'מושלמים' יש גם חסרונות רבים! וכך גם לבעל או הרעייה יש מעלות כאלה ואחרות שאין לאחרים. אבל מי מסתכל על מה שיש? תמיד מחפשים מה עוד... כי מה שיש הופך להיות מובן מאליו, ומה שיש, יש לעבוד עליו חזק מאוד... וחבל. ומה גם שלכל שבט יש **אבן טובה** שמעטרת את החושן, שעל בגדי הכהן הגדול, ובו נכנס לבית קדשי הקדשים. ועל כל אבן ואבן חרוטים שמות בני ישראל, כדי להראות חיבתם לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. אז אם לבעלך אין את המעלות של אביך או אחים שלך, תחפשי את המעלות **המאפיינות דווקא אותו**. כי דווקא בהן הוא מצטיין, ובהן אהוב לפני בוראו. אלו הם הכלים שהקב"ה חנן אותו, ולא יותר. ואם אשתך לא עושה את מה שנראה לך אצל אחרות, זהו רק מדרכי היצר למעט בערכם של האנשים ממה שיש להם, ולהבליט את החסר. אין אדם מושלם בעולם, ומי שמכיר בעובדה זאת, חי את ההווה ואת הטוב הקיים, ולא סובל מאשליות של מה יכול להיות אצל הבעל או האשה עוד יותר טוב ועוד יותר טוב... **בהצלחה**

הלכות - ילקוט יוסף

הלכות קריאת שמע

אם השליח צבור מאריך בשבת ויום טוב בברכת יוצר בנגינה, ויחיד מהקהל הקדימו, והגיע לבין הפרקים, ורוצה לעיין בהרהור הלב בלבד בדינים שבסידור, מעיקר ההלכה יש מקום להתיר, לפי שהלכה רווחת (ברכות כ:)"הרהור לאו כדיבור דמי". ומכל מקום לא יעשה כן אלא בצינעא באופן שאינו מעורר תשומת לב אצל הקהל, כדי שלא יבואו מהם להקל יותר ולהפסיק אף בשיחה בטלה. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

חולה במחלת סכרת, שקיבל התקפה באמצע קריאת שמע וברכותיה, שאז הוא צריך לאכול מנה סוכר ללא דיחוי, הואיל והלכה רווחת (בברכות לה.) שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו מעל, לפיכך יברך על הסוכר שהכל נהיה בדברו, ואין בזה חשש הפסק באמצע קריאת שמע וברכותיה. אבל אם קיבל התקפה באמצע תפלת שמונה עשרה, לא יפסיק לומר הברכה בפיו, אלא יהרהר הברכה בלבו ויאכל הסוכר. שאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש.

נשים פטורות ממצות קריאת שמע, מפני שיש זמן קבוע לקריאת שמע, וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. לפיכך פטורות הן גם מברכות קריאת שמע ערבית ושחרית, ואף על פי שראוי להן להחמיר על עצמן ולקרוא קריאת שמע כדי לקבל עליהן עול מלכות שמים ועול מצוות, מכל מקום אינן רשאיות לברך ברכות קריאת שמע בשם ומלכות, שיש בזה חשש איסור ברכה לבטלה. [לדעת הרמב"ם וסיעתו מרבתינו הראשונים, שסוברים שאסור לנשים לברך על מצות עשה שהזמן גרמא

שמקיימות אותן. וכן דעת מרן השלחן ערוך, וספק ברכות להקל]. ולכן יש להעיר למורות של בית הספר החרדי בית יעקב, שילמדו את הבנות הספרדיות המתחנכות אצלם, שלא תברכנה ברכות קריאת שמע בשם ומלכות. והוא הדין בברכות של פסוקי דזמרה, ברוך שאמר וישתבח, שלא יברכו אותן בשם ומלכות.

מי שהיה מתפלל עם הצבור, והקדימו שליח צבור, וכשסיים לומר שירת הים, התחיל החזן לומר הקדיש שבין ישתבח ליוצר, והפסיק כדי לענות אמן ויהא שמה רבה מברך, ולאחר שענה "ברוך ה' המבורך וגו'", שכח לומר ישתבח, והתחיל עם החזן ברכת יוצר אור, ונזכר באמצע הברכה, יאמר ישתבח אחר שיסיים "ברוך אתה ה' יוצר המאורות". [שכיון שברכת ישתבח היא כמצווה עוברת, שהרי אינו יכול לאומרה לאחר התפלה, שברכות פסוקי דזמרה שהן ברוך שאמר וישתבח לא נתקנו לאומרן אלא קודם התפלה, ולכן רשאי להפסיק בבין הפרקים של ברכות קריאת שמע כדי לאומרה. ואין ברכת יוצר נחשבת להפסק בין הזמירות לישתבח, כיון שהכל מענין שבח ותהילה להשי"ת]. והוא הדין אם נזכר באמצע אהבת עולם שלא אמר ישתבח, שיכול לאומרה אחר הבוחר בעמו ישראל באהבה. וכן אם נזכר באמצע הפרק של קריאת שמע, יכול לאומרה בבין הפרקים. וכן אם נזכר לאחר מכן, כגון באמצע ברכת אמת ויציב, יאמר באמצע הברכה, ברכת ישתבח, דחשיב כמצוה עוברת. [וכדין מי ששמע רעמים בברכת אמת ויציב שפוסק ומברך]. אבל אחר שמונה עשרה אינו רשאי לאומרה.

שליח צבור שנשתתק באמצע ברכת יוצר, באופן שאי אפשר לו להמשיך, אם היה זה לפני קדושת יוצר, השליח צבור שיעמוד תחתיו צריך להתחיל מתחלת ברכת יוצר, כי אין לחלק הברכה לשנים. אבל אם היה זה לאחר קדושת יוצר, השליח צבור השני יתחיל מלאל ברוך נעימות יתנו וכו'. שכיון שהקהל ענו קדושה, כתחילת ברכה הוא. ומכל מקום בזמן הזה שכל יחידי הקהל מתפללים בלחש עם השליח צבור, לעולם אין צריך להתחיל מתחלת יוצר אור, אלא הש"צ השני שבא במקום הראשון ממשיך הברכה ממקום שפסק הראשון.

קדושה של יוצר יחיד רשאי לאומרה, ואין דינה כקדושה של חזרת השליח צבור שאינה נאמרת אלא בעשרה, מפני שקדושת יוצר אינה אלא סיפור דברים. ולכן מותר גם לאומרה בלי ניגון, אלא בדרך תפלה. ומכל מקום ממידת חסידות טוב ונכון שהיחיד יאמרנה בניגון בטעמי המקרא, כדרך הקורא בנביאים. לפיכך מי שנמצא באמצע קריאת שמע וברכותיה, ושמע קדושה של יוצר מהשליח צבור, לא יפסיק כדי לענות עמהם קדושת יוצר. והוא הדין לקדושה דסידרא, שהיא קדושה של "ובא לציון גואל".

ברכות קריאת שמע, וכן שאר ברכות, אסור לאומרם דרך "נדבה", אפילו אם הוא מסתפק בהם, כי רק בתפלת שמונה עשרה שהיא כנגד הקרבן, שייך תפלת נדבה כמו קרבן נדבה, מה שאין כן בברכות קריאת שמע וכיוצא בהן. ולכן האומרים מעמדות אסור להם לחתום ברוך אתה ה' שומע תפלה.

רבי ישראל הגר זצ"ל – בעל "אהבת ישראל"

נולד לאדמו"ר מויז'ניץ, רבי ברוך הגר, בויז'ניץ. בב' באלול, תר"כ. נקרא ישראל על שם חותן סבו רבי ישראל מרוז'ין. נתחנך ולמד אצל סבו, רבי מנחם מנדל, ה"צמח צדיק". עם נישואיו בשנת תרל"ה להינדא, בת רבי מאיר הורוביץ, ה"אמרי נועם" מדז'יקוב, עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב. לאחר פטירת חותנו, פחות משלוש שנים מחתונתו, חזר לויז'ניץ. עם פטירת סבו בשנת תרמ"ה נתמנה לרב בעיירה בידולה, במרמורש, בין העיירות סיגט וחוסט (היום באוקראינה). השפעתו הייתה רבה על תושבי המחוז כולו. בשנת ה'תרמ"ח עם לידת בנו חיים מאיר, נאלץ לברוח מהעיירה עקב הלשנה. בזמן שחגג את הולדת בנו, הגיעו 40 זינדרים הונגריים לעוצרו, אך בעזרת חסידי הצליח להמלט וחזר לעיירה ויז'ניץ. עם פטירת אביו בשנת תרנ"ג נתמנה לאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ, והוא בן 33. בתקופה זו עברה החסידות תנופה גדולה, והצטרפו לשורותיה אלפי יהודים בבוקובינה, גליציה, והונגריה. באותו זמן הקים הרב את ישיבת בית ישראל ודמשק אליעזר בויז'ניץ, שבראשה עמד בנו הרב אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה (עם הפסקה של מספר שנים במלחמת העולם הראשונה ואחריה). ב"ג באב תרע"ד, מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם הראשונה נפטרה אשתו הינדא. על אף סלידתו מהרוסים, סירב להימלט מהעיר מחשש שיפיל פחד על היהודים הנותרים. מקורביו מילטו את משפחתו לברהומט בתקווה שגם הוא ילך אחריהם אך הוא נשאר בעיר ולאחר הכיבוש חצה את הרוסי של האזור, בתחילת חורף תרע"ה חזרה משפחתו לעיר. בסוף חודש כסלו חיפשוהו הרוסים, אז החליט שהמצב מסוכן מדי ונמלט לקוסוב והתגורר אצל קרובו, רבי משה הגר, בעל ה"לקט עני". המעבר לקוסוב לוה בניסים רבים, ומספר ביקורות של הרוסים שהסתיימו בהצלחה. לאחר כחודשיים בקוסוב נאסר על ידי הרוסים למטרת גיוס ושחרר במאמצי החסידים. בחודש שבט חצה את הגבול הרוסי-רומני, ובמסע ארוך הגיע עם פמלייתו לגרויסוורדין (אורדאה) בטרנסילבניה. הקהילה היהודית בעיר זו הייתה רחוקה מאווירה חסידית, אך בואו של הרב המפורסם נתן לחסידות תנופה חזקה בכל האזור, והמדינות הסמוכות. ה' דוד גלעדי מתאר את החסידות בתקופה זו: "האדמו"ר מויז'ניץ, הרב ישראל האגר, היה המלכות הראשונה באימפריה החסידית של רומניה... השפעתו הייתה שקולה כנגד זו של כל רבני רומניה גם יחד". בשנת תרפ"א נישא בשנית

הרב ישראל הגר זצ"ל שני מימין

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com

הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556